

OOST EN WEST

Orgaan der Vereeniging.

Verschijnt alle veertien dagen.

Abonnementsprijs per jaar.

Vrij aan huis of franco per post
binnenland f 2.—
Voor Oost-Indië en het Buitenl. » 2.50
Afzonderlijke nummers. » 0.10

Prijs der advertentiën.

Per regel f 0.10
Dienstaanbiedingen 25 cents per
geheele annonce.

REDACTIE: De 4de Commissie, aan welke de verspreiding van populaire kennis omtrent Oost- en West-Indië is opgedragen.

Mededeelingen of Ingezonden Stukken moeten worden geadresseerd aan den Heer G. E. V. L. VAN ZUYLEN, Voorzitter der Redactiecommissie, 7a Heerengracht, of den Secretaris, Mr. G. VAN SLOOTEN Azn., 43 Conradkade, beiden Den Haag.

Voor de Administratie en Advertentiën wende men zich tot de Uitgevers-Maatschappij „HET GEMEENSCHAPPELIJK BELANG” Haagpoort 4, Den Haag.

het hoofddoel der Vereeniging „Oost en West” is:

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indiën onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in deze gewesten, om zodoende en ook om het verlenen van onderlinge hulp, hare belangstelling en liefde te kweken tusschen Nederland hier en ginds.

De Vereeniging vestigt zooveel mogelijk, zoowel in Europa als in Indië, afdelingen, die te zamen met het hoofdbestuur dit doel trachten te bereiken.

Om lid te worden, kan men het op de 3e bladzijde afgedrukte formulier afknippen en opzenden aan een der afdelingen of aan het bureau in den Haag Heerengracht 4.

Gewone leden betalen eene contributie van f 1.— tot f 5.—. Zij die f 5.— en meer 's jaars, of f 100.— in eens betalen, zijn donateurs. De leden kunnen, zoodat er geene afdeling in hunne woonplaats is, kiezen bij welke afdeling zij zich willen aansluiten.

Ieder lid welke in zijne omgeving, zooveel mogelijk, anderen op om lid der Vereeniging te worden.

Ons woord vooraf.

Met het verschijnen van het eerste nummer van „Oost en West”, het orgaan der Vereeniging onder denzelfden naam, is het de taak der redactie aan de hand, naar zij hoopt talrijke, lezers en lezeressen van dat blad uit te leggen, hoe het in de wereld kwam, wat het beoogt en op welke wijze men zal trachten het aan 't doel te doen beantwoorden.

Naarmate het ledental van de Vereeniging toenam en de commissien hun werk uitbreidden, terwijl in verschillende plaatsen afdelingen werden opgericht, voelde men duidelijk het gemis aan een voortdurenden onderlingen band. Men verkende om zoo te zeggen ieder afzonderlijk maar vernam van elkanders arbeid weinig, terwijl de leden, nadat het eerste jaarverslag was rondgezonden, van hetgeen er werd gedaan om aan de artikelen III en IV der Statuten gevolg te geven slechts nu en dan iets hoorden uit dagbladberichten.

Het Hoofdbestuur begreep zeer goed, dat dit niet was in het belang der Vereeniging en toen den boezem der 4e commissie, die de verspreiding van kennis omtrent Oost- en West-Indië tot hoofddoel heeft, het plan rijpte om een veertiendaagsch blad uit te geven, dat het gebrek aan onderlinge gemeenschap tusschen Hoofdbestuur, leden, commissien en afdelingen zou wegnemen en tevens zou kunnen dienen om de kennis van Indië bij het volk te vergrooten en daarvoor belangstelling en liefde voor die ver afgelegen eelen van ons land op te wekken en aan te

Lezing van den Heer H. F. Nierstrasz te Utrecht op 27 Februari 1901.

Alvorens een kort verslag van deze interessante lezing te geven zij 't mij vergund een enkel woord als inleiding vooraf te doen gaan. Bij het lezen van bovenstaand opschrift zal eenigen vragen: „Bestaat er al een afdeling in onze Vereeniging te Utrecht?” Hierop kan gerust „ja”! zeggen, hoewel het huishoudelijk reglement nog niet van het Hoofdbestuur is terug ontvangen, maar blijkens mededeeling al zulks weldra 't geval zijn.

Is de afdeling eenmaal geconstitueerd, dan hopen wij, Utrechtsche leden van Oost en West, ook iets te kunnen bijdragen tot stichting van een hechten band tusschen Nederland en zijne Koloniën, een band niet verkregen door machtsuitoefening, maar door wederzijdsche waardeering en belangstelling in wat goed is in Europa en de Indiën, met terzijdestelling van godsdienstige en staatkundige meningen van weerskanten en allen een ieders overtuiging respecteerende, zooals het den beschaafden en eerlijken mensch betaamt.

kweeken, vond dit denkbeeld niet alleen bij het Hoofdbestuur maar ook bij de leden een open oor. In de Algemeene Vergadering van 7 December 1900 werd tot de uitgave van een orgaan besloten, onder voorwaarde echter, dat de 4e commissie bereid zou zijn de redactie van het blad op zich te nemen.

Aan die voorwaarde heeft genoemde commissie gemeend te moeten en te kunnen voldoen. Zij heeft daarbij echter de taak, die zij op zich nam niet licht geacht, doch zich ten volle rekenschap gegeven van het moeilijke van den arbeid die haar wachtte. Maar zij heeft durven rekenen op de medewerking van alle werkelijke vrienden van Oost- en West-Indië; zij heeft er op vertrouwd, dat van dien kant krachtigen steun zou worden ondervonden en dat velen haar met raad en daad zouden bijstaan om het orgaan ten volle te doen beantwoorden aan het dubbele doel, waarmede het werd in het leven geroepen.

Toen door de pers het besluit tot het uitgeven van een veertiendaagsch blad bekend werd, heeft men van verschillende zijden waarschuwend er op gewezen, dat een Indisch orgaan, hier te lande uitgegeven, geen kans heeft op een lang bestaan en voorbeelden werden aangehaald. Wij verkeerden echter in een gansch ander geval, want „Oost en West” zal in de eerste plaats zijn een blad voor de ruim duizend leden, die de Vereeniging thans reeds telt.

Een belangrijk deel zal dan ook gewijd zijn aan de mededeelingen van het Hoofdbestuur der Vereeniging, van de Algemeene Commissien en van de Besturen der Afdelingen, terwijl ook de verslagen der Vergaderingen, hetzij in hun geheel, hetzij verkort er in zullen worden opgenomen.

Verder zal het bevatten: Nieuwstijdingen, die op de Koloniën betrekking hebben, zoowel de Nederlandsche als die van andere Volkeren. Korte Verslagen der Vergaderingen en handelingen van andere Vereenigingen, die koloniale belangen behartigen.

Stukken van de redactie en van andere vaste medewerkers. Die stukken zullen door de schrijvers worden ondertekend of op de een of andere wijze zoodanig worden gewaarmerkt, dat dezelfde persoon steeds dezelfde pseudoniem of dezelfde letters of teekens gebruikt. Voor die stukken is echter, door den aard harer samenstelling, de redactie in haar geheel niet verantwoordelijk. Wil de 4e commissie hare collectieve meening over het een of ander uitspreken, dan vindt zij daartoe gelegenheid in de eerstgenoemde rubriek „Mededeelingen”. Zij heeft echter haren voorzitter en haren secretaris bereid gevonden om als Redactiecommissie op te treden.

Vertalingen en uittreksels van boeken en andere geschriften; boekbeoordeelingen en aankondiging van nieuwe werken over koloniale onderwerpen of van belangrijke tijdschriftartikelen.

Ingezonden stukken, die de Redactiecommissie hoopt, dat haar, zoowel door leden als niet-leden in grooten getale zullen worden toegezonden. Niemand denke, dat het niet de moeite waard is om aan ons te sturen hetgeen hij in het belang der Vereeniging of van haren arbeid zou willen zeggen of vragen; wij zullen zelfs ook het kleinste steentje, dat wordt aangeboden, in dank ontvangen en zijn vast overtuigd, dat het orgaan alleen dan blijvend belangstelling zal wekken, als de medewerking algemeen is.

Zowel ingezonden stukken als artikelen van vaste medewerkers zullen worden geplaatst

In Januari jl. werd een ieder hier ter stede de gelegenheid gegeven zich op de hoogte te stellen van doel en werking onzer Vereeniging, doordat de heer G. E. V. L. VAN ZUYLEN daarover een zeer onderhoudende causerie hield, waartoe de entree vrij was. Niettemin waren slechts een dertigtal personen, meest leden, opgekomen. Wel een bewijs hoe noodig de oprichting der Afdeling was.

Op dienzelfden avond werd op initiatief van mej. P. BRONGEEST, correspondent der Vereeniging, dan ook daartoe besloten en terstond een voorloopig bestuur gekozen.

Dit bestuur hield den 2n Februari eene vergadering met mev. VAN OEVEREN VAN SCHAICK, als presidente, en beraamde reeds dadelijk plannen tot het doen houden eener lezing en een tentoonstelling van photographiën van wat de Indiën ons op allerlei gebied te aanschouwen geven. Na die lezing werd op denzelfden avond de algemeene vergadering gehouden, waarin het concept huishoudelijk reglement der Afdeling aan de goedkeuring der leden werd onderworpen, het voorloopig bestuur definitief gekozen en tevens het voorstel van een der leden om de keuze van twee leden voor het Hoofdbestuur [art. VIII der Statuten van de Vereeniging] door het be-

zonder uitsluiting van eenige politieke of economische richting, terwijl in eene rubriek „Correspondentie” niet alleen de ons gedane vragen zullen worden besproken maar ook mededeeling gedaan van de redenen, die tot het niet opnemen van het een of ander ingezonden geschrift deden besluiten. Een eerste vereischte voor de plaatsing is, dat men zich onthoude van persoonlijke aanvallen, wanneer ze voor de behandeling der zaak niet bepaald noodig zijn. De Redactie wenschte zich stipt te houden aan den eisch, dat ons blad zonder billijke ergernis door een ieder kan worden gelezen.

Ten slotte nog een enkel woord, gericht aan de periodieke pers in Nederland. Zal ons pogen om de kennis van den Indier en van Indische toestanden hier te verbreiden, zooveel als mogelijk, vruchten dragen, dan zullen wij dit aan haar te danken hebben, want het is duidelijk, dat ons blad, hoe ruim het ook worde verspreid, in evenredigheid tot de bevolking toch nog maar een klein getal lezers zal tellen. Wij hopen dan ook, dat er veel uit zal worden overgedrukt en dat belangrijke quaestien, die er in worden behandeld, ook in de dag- en weekbladen van allerlei kleur en aard niet onbesproken zullen blijven; het Koloniaal belang is zeker ook in de eerste plaats dat van het Moederland.

Den Haag, 21 Maart 1901.

De Redactiecommissie.

Mededeelingen.

I. Van het Hoofdbestuur. Sedert in April 1900 het jaarverslag aan de leden werd rondgezonden valt in de eerste plaats mee te deelen, dat het ledental aanmerkelijk is toegenomen en thans 1187 bedraagt:

In het laatst van verleden jaar werd te Breda de eerste Afdeling opgericht, als een gevolg daarvan in December de Afdeling 's Gravenhage geconstitueerd en ter voldoening aan art. VI der statuten, zes van hare bestuursleden aangewezen om in het Hoofdbestuur zitting te nemen. „Breda en Omstreken” met 63 leden benoemde drie leden, zoodat het Hoofdbestuur thans bestaat uit:

Mej. N. van Berkum,
Mevr. M. ten Bosch—Bosscher,
Jhr. W. F. Clifford Kocq van Breughel,
de heer G. P. H. H. Gonggrijp,
Mej. Elise A. Haighton,
Mevr. E. Kunst—Heynneman,
Mevr. Roukens—van der Does de Bye,
Mevr. M. Tersteeg—Pronk,
Mevr. N. van Zuylen—Tromp.

In afwachting, dat de in het tweede kwartaal van dit jaar te houden Algemeene Vergadering eene keuze zal doen voor het Dagelijksch Bestuur werden aangewezen, als presidente, Mevr. van Zuylen—Tromp, als secretares Mej. Haighton en als penningmeester de heer Gronggrijp.

In Januari 1901 volgde de oprichting der Afdeling Utrecht en in Februari, die van Arnhem, welke nog geen leden voor het Hoofdbestuur benoemden, terwijl in Kampen eene Afdeling in wording is.

Het spreekt wel van zelf, dat de Afdeling Curaçao geen leden in het Hoofdbestuur benoemt; evenmin als dit later door die in Suriname en in Oost-Indië op te richten, zal worden gedaan.

In Suriname hopen wij, dat de afdeling spoedig tot stand zal komen en ook uit Oost-Indië zijn

stuur zelve uit zijn midden te doen plaats hebben, met algemeene stemmen aangenomen.

Ten slotte werd door den heer Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE de krachtige medewerking der leden verzocht tot het doen welslagen der te houden tentoonstelling.

De lezing van den heer NIERSTRASZ had tot onderwerp: „Het leven in de diepe zeeën van Nederlandsch-Indië”.

Zooals men weet, heeft de heer NIERSTRASZ deel uitgemaakt van de Siboga-expeditie, die in 1898 werd uitgezonden, om de diepzeeën van onzen Indischen Archipel te onderzoeken.

Deze expeditie heeft gewerkt op drieërlei gebied: 1°. Op zoologisch, 2°. „geographisch en 3°. „oceanographisch gebied.

Daar het niet mogelijk is, om in een kort tijdsbestek een overzicht van alle werkzaamheden der expeditie te geven en dit ook niet in den aard der te houden voordracht kon liggen, vermits die populair wetenschappelijk zoude zijn, zou Spr. zich alleen bepalen tot datgene, wat het onderzoek omtrent het leven in de diepzee had aan 't licht gebracht.

wij nadere gunstige berichten wachtende. De bedoeling is, om te Batavia te trachten een centraal comité op te richten of een gedelegeerd bestuur te vormen, dat alle Oost-Indische afdelingen onder zich vereenigt en met ons Hoofdbestuur in betrekking staat.

Bij het doen van onze mededeeling vestigen wij er de aandacht op van hen, die als donateur of lid van onze vereeniging willen toetreden, dat zij zich kunnen aanmelden bij de afdeling, die het dichtst bij hunne woonplaats is; zij kunnen dit echter ook doen aan de onder volgende correspondenten van het Hoofdbestuur te:

Almelo . . . Mevrouw W. Jansen geb. Scholl Engberts, Adastraat.
Amersfoort . Jhr. Mr. T. A. J. van Asch van Wijck villa Para.
Apeldoorn . . P. B. Bruijn van Rozenburg, Emma-park 617.
Assen mej. A. Lambrechts-Deventer . . de heer G. D. Birnie, Brink.
Delft mevr. Hoogesteger—Gortmans, Noordeinde 84.
Dordrecht . . Dr. Kievit de Jonge.
Groningen . . mej. M. J. Cohen, Noorderkuijen 25.
Hilversum . . mevr. de Voogt—Vreede, Graaf Florislaan 38.
Leiden mej. J. Pino, Rapenburg 123.
Leeuwarden de heer C. Huygens.
Maastricht . de heer G. A. Valette, Wijk.
Nijmegen . . de heer C. C. Jager.
Roermond . . mej. A. Lauweriks, Munsterplein.
Rotterdam . . C. R. van Griethuizen, v. Oldenbarneveldstraat 124.

Tiel de heer D. C. J. van Batenburg.
Wageningen mevr. Berkhout—Bimmerman.
Zutphen . . . mevr. J. J. A. T. Koppenol—de Seyff
Batavia . . . de heer H. J. W. van Lawick van Pabst, Hoofdinspecteur van Cultures en de heer Th. J. A. Hilgers, onderwijzer.

Padang . . . de heer K. H. H. van Bennekom, chef der Firma van Houten, Stephan en Co.
Semarang . . de heer E. Marcella, Luit.-Kol. der Genie.

Suriname . . Dr. H. D. Benjamins, Inspecteur van onderwijs te Paramaribo.

of aan het dagelijksch bestuur der Vereeniging Heerengracht 4 en worden dan gerekend te behooren tot de afdeling 's Gravenhage.

In de reeds genoemde algemeene vergadering van 7 December werd besloten tot de uitgave van het orgaan der vereeniging en bepaald, dat dit gratis en portvrij zou worden toegezonden aan alle leden die in Nederland minstens f 1.50 en die in Oost- en West-Indië of het buitenland minstens f 2 contributie per jaar betalen, terwijl de minder betalende, zoo ze het blaadje wenschen te ontvangen, respectievelijk f 0.50 en f 1 voor frankering en verdere onkosten zullen moeten overmaken aan den uitgever.

II. Van de Afdeling 's Gravenhage.

Wegens vertrek naar Amersfoort is als bestuurslid afgetreden Jhr. Mr. T. A. J. van Asch van Wijck, terwijl de heer J. H. Bijning heeft bedankt. Als waarnemend secretaris is opgetreden Mr. G. van Slooten Azn. Mr. D. Mounier is tijdelijk naar Indië vertrokken, maar als bestuurslid der afdeling aangebleven.

De afdeling vestigt de aandacht op de thans na afloop der tentoonstellingen in een der beneden-localen van Heerengracht 4 gezellig ingerichte

Tot voor ongeveer vijftig jaar waande men de diepzee onbewoond. Met het leggen der onderzeesche telegraafkabels kwam men echter tot een geheel ander inzicht, wat tengevolge had, dat men expedities ging uitrusten met 't doel het leven in de diepzee te bestudeeren. In 1863 ging Engeland hierin voor weldra gevolgd door Duitsland, totdat wij eindelijk in 1898 eene expeditie uitzonden belast met het diepzee-onderzoek in onzen Indischen Archipel. Het hiervoor bestemde schip heette „de Siboga”. Wat verstaat men onder diepzee? Men kan zeggen de diepzee begint daar, waar het zonlicht niet meer doordringt, dat is op ongeveer 400 M. diepte, doch men kan ook aannemen, dat de diepzee begint, daar waar het water een constante temperatuur heeft aangenomen (van 2 tot 3 graden Celsius), welke grens veel lager dan eerstbedoelde ligt. Gewoonlijk neemt men een grens aan van 1000 M. beneden het oppervlak der zee. Daar dringt het zonlicht niet door, is het volkomen duister en is de temperatuur constant.

De bodem der diepzee vertoont bergruggen, alleenstaande bergen en vulkanen evenals de verdere aadbodem. De bodem der zee is voor het grootste deel bedekt met een laag slib, voornamelijk gevormd door de overblijfselen van het

leeskamer, waar men behalve Indische bladen en periodieken allerlei lectuur vindt op de koloniën betrekking hebbende en op haar bureau, waar de algemeene secretaris der commissiën iederen werkdag van 10-12 en van 2-4 ure alle gewenschte inlichtingen betreffende de vereeniging geeft.

De overige lokalen van Heerengracht 4 zijn te huur voor vereenigingen, die er vergaderingen willen houden.

III. Van de Commissie van beheer der geldleening voor het gebouw.

Aangezien het nog niet mogelijk is, om met juistheid de rente te bepalen, die over het eerste jaar zal kunnen worden uitgekeerd, wordt de betaalbaarstelling van Coupon n. 1 der aandelen in de leening, gesteld op 15 April in plaats van 1 April. In het volgende nummer van dit blad hierover nader.

VOOR DEN INLANDER.

Toen uit de Indische bladen aangrijpende berichten tot ons kwamen van hongersnood in Midden-Java, werd er van verschillende zijden bij onze Vereeniging op aangedrongen, om het initiatief te nemen tot het in 't leven roepen van een fonds, dat dienen zou om dadelijk hulp te verlenen en om later bij buitengewone nood hier of daar in onze koloniën onmiddellijk te kunnen steunen.

De presidente schreef in „Het Vaderland” van 29 Januari jl. een ingezonden stuk, waarin zij te kennen gaf, dat de Vereeniging niet stil had gezeten en zeker dadelijk een krachtig beroep zou hebben gedaan op de overheid om de vereeniging te ondersteunen. Het is niet noodig te zeggen, dat de Vereeniging zich bereid was giften in ontvangst te nemen en die tot goede bestemming te brengen, terwijl zij voor de algemeene bekendmaking van dit bericht op de haar steeds zoo bereidwillig betoonde hulpvaardigheid der dagbladers durfde rekenen.

Ruin stroomde het geld niet toe. Er kwamen in, behalve van het bestuur zelf, van J. v. Z. te Delft f 1.—, van de familie v. K. te Prinsenhage f 10.—, van N. N. te Wageningen f 5.—.

Zij, die geen hoog denkbeeld hebben van de liefde der Europeesche Nederlanders voor hunne tropische landgenooten, zeggen: dat komt, omdat 't voor Indië gevraagd wordt, maar het uitvoerend bestuur van „Oost en West” wil 't liever daaraan toeschrijven, dat het ingezonden stuk der presidente slechts door zeer weinigen gelezen werd (wij waren meesten in de t bereidselen voor de huwelijksfeesten der Koningin) en dat daardoor ook de redacteurs der verschillende dagbladen aan den oproep namens de Vereeniging niet hebben voldaan.

Het wenscht dien daarom nu in het eerste nummer van ons eigen orgaan te herhalen in de hoop, dat dit wel gelezen zal worden en roept U toe:

Komt mannen en vrouwen in Nederland laten wij allen naar ons vermogen een penninkje offeren, om zoodra er in de verderaf gelezen deelen van ons land nijpend gebrek geleden wordt, die mee te kunnen lenigen. Als de regering „relief-works” uitschrijft en daardoor degenen helpt, die voor zich en hun gezin in staat zijn te arbeiden, laat ons dan kunnen zorgen, dat ouden, zieken en gebrekkigen niet nog ten laste komen van hen, wien 't toch reeds hard genoeg moet vallen, om met hun door den honger uitgeleerd lichaam, voor eigen huisgezin te werken.

Zeer zeker is het de taak der regering, om herhaling van dergelijke rampen te voorkomen, door te trachten in slechte toestanden geleidelijk verbetering te brengen en zoo er nood mocht heerschen, dadelijk hulp te verlenen zooveel zij kan; maar de ellende is nu nog soms plotseling zoo groot, dat daarnaast steun van particulieren kant waarlijk niet overbodig is.

De gewone weg tot het inzamelen van dergelijke fondsen, is het vormen van een comité, waarin personen van naam en positie zitting hebben, dat circulaire verspreidt, met dikke letters vermeldende, dat binnen enkele dagen de gaven zullen worden afgehaald.

Is 't nu eigenlijk niet veel eenvoudiger en van meer hartelijke mildheid getuigend, zoo een ieder, hetgeen hij of zij er voor over heeft, dadelijk zelf brengt of stuurt aan een vertrouwd adres, dat zich met de zorg voor al het ingekomene belast? Aan het lokaal der Vereeniging Heerengracht 4, is daartoe altijd gelegenheid, onder het motto:

kalkomhulsel van de in de diepzee levende dieren en planten.

Groote moeilijkheden zijn aan het vissen in de diepzee verbonden. Als vischmateriaal heeft men twee soorten van netten, kor en dreg genaamd. Beide zijn zeer stevig, geheel gebeurd het herhaalde malen, dat zoo'n net geheel aan stukken gereten boven kwam. Voor het sleepen van het net over den zeebodem, alsmede voor het inhalen zijn bijzondere voorzorgen noodig en heeft men aan boord van het vaartuig afzonderlijke machines, die er vooral op ingericht zijn te zorgen, dat de lijn, waaraan het net is bevestigd, gelijkmatig wordt afgewonden en niet onverwachts een lijn verloren gaat door mogelijk breken.

Aangaande de fauna der diepzee werd door Spr. nog het volgende meegedeeld:

Van de visschen af teruggaande vindt men alle diersoorten in de diepzee vertegenwoordigd, waaronder wel het meest de éencellige. Ook vindt men er planten met een kalklaag overdekt. Alle dieren kenmerken zich door hunne zonderlinge verhoudingen, zooals b.v. spinnen met pooten, die wel 60 maal zoo lang zijn als het lichaam. Anderen hebben naar evenredigheid enorme koppen en kaken, terwijl die groote koppen meestal voorzien zijn van kleine oogen.

„Voor den Inlander” en ook de directiën of redactiën van dag- en weekbladen, die ons streven willen steunen door dezen oproep in hunne kolommen op te nemen, zullen zich wel bereid verklaren giften in ontvangst te nemen en ons toe te zenden.

Mochten echter verscheidene onzer lezers van meening zijn, dat het werken door commissiën, liefdadigheidsvoorstellingen, fancy-fairs of dergelijke doeltreffender mocht zijn, zoo zijn wij gaarne bereid met hen in overleg te treden en zooveel als in ons vermogen is, mee te werken. Er zal veel geld noodig zijn, om eenigszins afdoende te kunnen helpen, men geve dus ruim, maar ook de kleine giften van hen, die weinig kunnen missen, zullen worden gewaardeerd en van alles zal in elk nummer van ons orgaan verantwoording worden gedaan.

Wij waren mild voor Zuid-Afrika en zijn het dikwijls, wanneer onze hulp wordt ingeroepen door de een of andere ellende, die in onze onmiddellijke nabijheid wordt geleden. Laat ons 't nu ook zijn tegenover de somtijds zoo bitter treurig en toch zoo geduldig lijdende landgenooten in Indië! —

den Haag, 18 Maart 1901.

Namens het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging „Oost en West”:
N. VAN ZUYLEN—TROMP,
Presidente.

NIEUWSTIJDINGEN.

De heer R. A. VAN DELDEN controleur te kl. bij het Binnenlandsch bestuur, die eerlang naar Oost-Indië vertrekt, heeft enkele zeer belangrijke voorwerpen van ethnografische en kunstwaarde ten geschenke aangeboden aan de vereeniging „Oost en West”; wij hopen dat zijn voorbeeld ook door anderen zal worden gevolgd.

Wij lezen in „Belang en Recht” van 15 dezer: Tot dusver was krachtens de bepalingen voor de opium-regie de toelating van vrouwen in de opiumkitten op Java verboden. Dit verbod is thans opgeheven en eene ordonnantie afgekondigd, waarbij in genoemde bepalingen eene wijziging is gebracht met het bepaaldelijk uitgesproken doel om „waar noodig ook aan vrouwen gelegenheid (te) geven tot het verbruiken van opium, gekocht van de regie, in daartoe met toestemming van het bestuur opgerichte verbruikplaatsen.”

Er zullen dus voortaan door de hoofden van gewestelijk bestuur schriftelijke vergunningen worden uitgereikt, krachtens welke er verbruikplaatsen worden geopend „of voor mannen, of voor vrouwen”. In de kisten voor vrouwen worden geen mannen, en in die andere kisten geen vrouwen toegelaten.

Volgens het Bat. Nbl. is deze bepaling genomen „in het belang der schatkist.”

Dat zij ook bevorderlijk zal zijn aan de moraliteit valt moeilijk te gelooven, wanneer men denkt aan de ellende tengevolge van het opiumschuiven onder de inlanders. Voor deze gelijkstelling der vrouwen met de mannen ter wille van een vermeerderde opbrengst der opiumpacht kunnen wij der Indische regering onmogelijk dankbaar zijn.

Uit de Provinciale Groninger Courant nemen wij het volgende over. — Men schrijft ons aangaande de gecombineerde tentoonstelling der Maatschappij tot Bevordering van Nijverheid en der Vereeniging Oost en West dat de Vereeniging Oost en West eene prachtige collectie voorwerpen van Indische kunst heeft gezonden, waaronder met goud bewerkte klewangs, rijk gesneden krissen met menschelijk haar versierd, wandelstokken met diamanten bezet, eene groote verzameling sarongs, Indische hoofddeksels en ander vlechtwerk, kunstig bewerkt koper, voorwerpen van bankatien enz.

De goederen van de Mij v. Nijverheid zijn, verpakt in 16 groote kisten, heden aangekomen. Voor smaakvolle arrangeering wordt verzorgd door de dames Cohen en Van Prooijen en de heeren Oldewelt en Bach, terwijl de heer Huizenga met zijn personeel daarbij zijne hulp verleent.

De opening der tentoonstelling zal in den loop dezer week plaats hebben.

Samenkomst te Amsterdam. — Op den 1e Maart werd in het lokaal der Mij tot Bevordering der Bouwkunst te Amsterdam een openbare samenkomst gehouden. Onze presidente door ongesteldheid verhinderd zijnde, presideerde Mr. H. Smeenge, lid van de Tweede Kamer. Na eene korte inleiding van den Voorzitter, hield de Luitkolonel van het O.-I. leger, Jhr. G. Graafland, eene krachtige en boeiende rede, waarin hij aantoonde, hoe weinig de werkelijke belangen van

Over 't algemeen gelijken die dieren in ons oog op monsters. Eene andere eigenaardigheid is, dat de meeste dieren lichtgevend organen bezitten. Sommige dragen op een langen spriet, vooraan den kop, als 't ware een lantaarntje, andere hebben langs de zijden van het lichaam een rij lichtjes. Dat de strijd om het bestaan fel is daar in de diepte, kunnen we opmaken uit de omstandigheid, dat nagenoeg alle als ware roofdieren toegerust zijn met vervaarlijke aanvals- en verdedigingswapenen. Sommige kunnen andere, die evengroot zijn, geheel inslokken en bergen ze dan in een zak of verwijding onder aan 't lichaam.”

Een serie zeer mooie en duidelijke lichtbeelden verleende aan de belangwekkende voordracht eene bijzondere aantrekkelijkheid. o.a. zag men de werkzaamheden aan boord, op dek, in het primitieve laboratorium, het inhalen van kor en dreg, verschillende der zooeven beschreven zee-monsters en tenslotte verschillende soorten van visschervaartuigen gebruikt in de streken waar de Siboga kruiste.

D. F. ROMIN,
Secr.-penningm. der afdeling
„Utrecht en Omstreken”.

Indië hier in Nederland bekend zijn en hoe weinig men zich laat gelegen liggen aan hetgeen er in de Oost en in de West omgaat; hij vertoende daarna eenige lichtbeelden.

Mr. Smeenge sprak nu op nieuw een krachtig woord van aanbeveling en wees er op, dat vooral zij, die nog niets van Indië weten, zich aan moesten sluiten bij „Oost en West”, dat alle krachten inspannt om licht te verspreiden omtrent onze koloniën en koloniale streken.

Verscheidene der aanwezigen traden als lid toe en binnen kort zal te Amsterdam eene afdeling worden opgericht.

Onze jongste afdeling. — In de nieuwe Arnhemse Courant komt een zeer aardig geschreven stukje voor geteekend, Menrha, waarin met recht de lof van Arnhem wordt verkondigd, als gezonde en aangename woonplaats voor oud en jong. Wanneer wij daarvan melding maken dan is het, omdat M. tevens een goede schets geeft van de werkzaamheid der te Arnhem gevestigde nog jonge afdeling van Oost en West.

Al dadelijk hebben enkele leden zich belast met het geven van inlichtingen aan Indiërs, die zich ter plaatse zullen vestigen. Voor kinderen, wier opvoeding men uit Indië aan de afdeling zou willen toevertrouwen, zal niet alleen worden gezorgd in dien zin, dat men ze onder dak brengt, maar ook toezicht zal worden gehouden en in een lokaal der afdeling liggen Indische couranten ter lezing.

Vechten tegen de Bierka. — Bij een lezing over Oost-Indië onlangs gehouden, gaf een der aanwezigen zich als lid van „Oost en West” op, maar toen hem werd gevraagd tegen welke contributie, kwam het antwoord, dat hij zich had bedacht, omdat een deskundige hem had verzekerd, dat al dat werken van „Oost en West” toch was „Vechten tegen de Bierka”. Het spijt ons, dat wij hemzelf tot die „Bierka” moeten rekenen. Werd hij van harte lid, dan viel er al vast één steentje af, dat spoedig door meerdere zou worden gevolgd, totdat de „kade” vanzelf ophield te bestaan. Wij hopen echter, dat zijn deskundige zich heeft vergist en dat het Nederlandsche Volk, waarvan wij oor en hart voor de koloniën willen openen, zal blijken niet van steen te zijn.

Tentoonstellingen. — Die te Groningen is Zondag 17 Maart geopend en duurt veertien dagen. Daarna dadelijk te beginnen met den eersten Paaschdag 7 April, zal de Vereeniging „Voor de Kunst te Utrecht” onze kunstnijverheidsvoorwerpen in hare lokalen exposeren. Ook de Rotterdamse Kunstkring hield zich aanbevolen en naar alle verwachting komt er dus tegen eind April en in Mei ook een tentoonstelling te Rotterdam.

Lezingen en Voordrachten. — Op Dinsdag 9 April zal de heer Dr. J. H. F. Kohlbrugge uit Utrecht in Heerengracht 4 eene voordracht houden voor de leden. Later zal de heer J. H. F. Hamelberg eene voordracht houden met lichtbeelden over Curaçao, terwijl ook mevrouw Schalkwijk uit Nijmegen spoedig spreken zal in een der afdelingen.

Vereenigingen of afdelingen van Vereenigingen, ook buiten Oost- en West, die gaarne een voordracht of een lezing zouden hebben over Oost- of West-Indië kunnen zich wenden tot onze 4e Commissie, adres 7a Heerengracht en 43 Conradskade den Haag.

De Indische Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Amsterdam.

De Indische Tentoonstelling, die thans in het Stedelijk Museum te Amsterdam wordt gehouden en die Maandag 11 Maart werd geopend en nu voor het publiek is opengesteld, mogen wij niet onbesproken, laten omdat het hier te lande exposeren van hetgeen te Parijs verzameld was, zoo geheel ligt in de richting onzer Vereeniging. Uit het oogpunt van Kunstnijverheid was de aandacht onzer 5e commissie dan ook te Parijs gevallen op de belangrijke collectie Wajangpoppen van den Soesoehoenan van Soerakarta, en reeds in October deed Oost en West het verzoek aan den Commissaris-Generaal van Nederland der Tentoonstelling te Parijs, om te trachten van den Soesoehoenan de vergunning te verkrijgen, zoodat ook door het publiek in Nederland te doen bewonderen, maar men was toen bevreesd, dat het bij herhaling in- en uitpakken de collectie, die te Parijs reeds geleden had, te veel zou schaden, zoodat wij een weigerend antwoord ontvingen. Wij verheugen ons echter oprecht, dat bovengenoemd bezwaar later minder heeft gegolden en dat ze nu te samen met het Hindoe-pantheon van het eiland Bali en met fraaie batik en sieraden van metaal, te Amsterdam (zaal VI) met smaak zijn gestaleerd.

Ook de beelden en kunstvoorwerpen van brons, benevens de basreliefs van den Boro-boedoer, die in de eerezaal (zaal I) worden tentoongesteld, zijn een bezoek overwaard en alleen om die te zien — voor den kunstliefhebber om ze te bestudeeren — is een bezoek aan het Stedelijk Museum de moeite waard.

Er is echter nog heel veel meer in de zeven zalen bij elkaar gebracht en van verschillende kanten heeft men meegewerkt, om wat er in Parijs ontbrak nog aan te vullen. Wij zullen echter, na een oppervlakkig bekijken, bij een kort bezoek op den openingsdag ons bepalen tot bovenstaande mededeeling en tot de aanmaning aan hen, die in Oost-Indië en in kunst belang stellen, om zelf te gaan zien. Wij komen later meer gedetailleerd op enkele der inzendingen terug.

In eene advertentie zagen wij, dat de entreeprijs voor de tentoonstelling op f 1 is gesteld, doch wij vertrouwen, dat ook hier naderhand wellicht op enkele vaste dagen der week en op Zondagen wel toegang voor minderen prijs zal worden gegeven. Wat Nederlandsch-Indië is en wat het

voortbrengt moet door 't gansche volk gezien kunnen worden.

De heer C. M. PLEYTE Wz., oud-conservator van het Ethnografisch Museum van Artis, bezorgde een zeer uitgewerkten „Gids voor den bezoeker”, die echter door den hoogen prijs wel buiten het bereik zal blijven van een deel der tentoonstelling-bezoekers. E. v. Z.

Het Recht van Koloniën-exploitatie.

In weldadige tegenstelling met het sans-gêne, waarmee de „kracht is recht” theorieën tot nog zoo kort geleden alle verplichtingen tegenover onderworpen volken van andere gelaatskleur plachten te negeren, begint thans de nuchtere rechtswetenschap niet zoozeer het recht van koloniseeren en beschaven te bepleiten, als wel van het standpunt van beschuldigen voor het bezet houden van koloniën een excuus te zoeken. Het komt daarbij dan dikwijls tot eigenaardige uitspraken.

Zoo heeft de Amsterdamsche Rector-Magnificus, Prof. Jitta, in zijne hoogst belangwekkende diere „Staatsburgerschap en Wereldburgerschap”, waarin hij de lust tot exploitatie van overzeesche bezittingen kenschetst als „die bedenkelijke vorm van strijdjustige vaderlandsliefde”, die de welvaart van de staatsburgers wil bevorderen ten koste van het recht van wereldburgers of vreemdelingen, speciaal omtrent de positie van Nederland tegenover zijne koloniën gezegd:

„Het valt niet te ontkennen, dat nagenoeg iedere kolonie door geweldpleging en verovering is gevestigd. De goede bedoelingen der veroveraars, verspreiding van beschaving of van wat zij verder heilzaam geacht hebben, zijn hoogstens verzachtende omstandigheden. Ik vraag U niet eens of naar Uwe meening het onrecht wordt uitgewischt door de voordeelen, welke de handel, de nijverheid, of eenvoudig de schatkist van het moederland uit de koloniën trokken. Toch zou noch ik, noch een Uwer, naar ik vermoed, wenschen dat Nederland zijne koloniën aan haar lot overliet. Waarom niet? Alleen uit vaderlandsliefde? Is vaderlandsliefde sterker dan recht, erkend door de rede? Mij dunkt het kan niet zijn, er moet een overweging van recht bijkomen, eene overweging die misschien alleen den doorslag niet zou geven, maar die met vaderlandsliefde gepaard, althans het evenwicht herstelt. Die overweging ligt in de omstandigheid, dat het niet mogelijk is aanspraken, die op een grijs verleden rusten, te erkennen. Er is eene geschiedkundige verjaring, die zelfs onrecht dekt. Ik geef zulks niet als een alles afdoend grond, en ik erken het gevaar van mijne redeneering, omdat het tijdperk willekeurig is, toch is het een grond, die ook steunt op de redelijke orde der samenleving. Er moet eens een einde komen aan rechtsgeschillen. Ook bij volken geldt dit. Om bij ons land te blijven, hoe dikwijls zijn onze gewesten niet door verovering in andere handen overgegaan? Zou men elk onrecht, dat door de twee Batavieren, Romeinen, Franken en anderen, ten bate of ten nadeele van Heeren, Graven, Vorsten en dergelijken, is gepleegd, willen herstellen? Moet er weer een graaf in Holland regeeren of zelfs een Heer van Amstel worden opgezocht om, behoudens nog oudere en betere rechten, te gebieden van uit de veste, die aan het Damrak weer zal verrijzen?”

Er is veel voor dit alles te zeggen! Intusschen zal iedereen toegeven, dat le beau rôle niet aan dengeen is, die zich op eene verjaring beroept, om te kunnen volharden in een gepleegd onrecht en dat deze kunstgreep hem moreel niet schootwascht. En nog iets met betrekking tot de voorbeelden uit onze eigen vaderlandsche geschiedenis. Voorzeker er is bv. aan de Friezen een onrecht aangedaan, toen ze als zelfstandig volk verdwijnen moesten, maar tegenover dat onrecht kan de Nederlandsche Staat van heden naast de „geschiedkundige verjaring” er zich nog op beroepen, dat overweldigers en overweldigden toch volkomen gelijke menschen en staatsburgers zijn en broederlijk elkanders belangen behartigen. En dit laatste geeft den doorslag, en niet eerder kunnen wij de inlanders en zelfs europeesche bevolking in onze koloniën naar voorbeelden uit eigen geschiedenis verwijzen bij een beroep op den tijd, die alle onrecht dekt, voordat wij hun niet daarbij kunnen toevoegen, dat zij daardoor ook gelijk met ons burgers van een groot vaderland zijn geworden.

Ten slotte nog één opmerking. De Hoog Geleerde spreker doet 't even voorkomen, alsof wij ons schuld tegenover de koloniën zouden hebben gedaan, 't onrecht hersteld, door onze overzeesche bezittingen „aan haar lot over te laten”, te abandonneeren! Dit kan wel zoo niet gemeend zijn. Daargelaten nog de praktische onuitvoerbaarheid, welk een flater ook voor de koloniën zelf! Neen, onze schuld wordt zóó eenvoudig niet uitgewischt. Aan het land, aan het volk behoort de kracht terug gegeven te worden, de dienstenbewijzende slavin moet hare plaats van rijke en milddadige zuster kunnen innemen. O! is men soms bang, dat ze dan Nederland „aan zijn lot zal overlaten”?

S.

De Oost-Indische Kiesvereeniging herboren.

Gedurende de crisis, waarin de Oost-Indische Kiesvereeniging vóór haar afsterven geruime tijd heeft verkeerd, kwam een door haar benoemde commissie ook bij „Oost en West” aan kloppen om een fusie voor te stellen. Het Hoofdbestuur meende echter, dat het zich direct betrocen met kieswerk zou zijn in strijd met de letter en den geest der statuten, en daarenboven niet in het belang der toen nog zeer jeugdige vereeniging, die hare kracht juist zoekt in de samenwerking van alle partijen en richtingen. Het vestigde er echter de aandacht op, dat het propageeren der bekendheid met onze Koloniën onder het gansche volk, en het daardoor o

wekken van belangstelling in die schoone overzeesche gewesten, zooals dit door „Oost en West” wordt gedaan, zeker een der beste middelen is, om in de Staten-Generaal mannen te krijgen, die de belangen der Koloniën, welke toch tevens die van het Moederland zijn, kennen en behartigen. Het noodigde de leden uit zich bij haar aan te sluiten, hetgeen ook enkelen hebben gedaan.

De Kiesvereniging werd eenigen tijd daarna ontbonden, maar ze was slechts schijnbaar, want uit hare overblijfselen, versterkt door nieuwe krachten, is enkele dagen geleden de Vereniging „Moederland en Koloniën” opgericht, die bij een snel optreden zelfs nog op de aanstaande verkiezingen voor de Tweede Kamer invloed zal kunnen uitoefenen.

„Oost en West” is uit den aard van eigen streven met die wedergeboorte zeer ingenomen. Wel wakte het haar verwondering, dat in de oproepings-circulaire te lezen stond, dat „iedere band ontbrak tusschen hen, die in de Koloniën waren werkzaam geweest, daar belangen hadden, of er belang in stelden”, maar zij nam gaarne de verzekering aan, dat die rethorische figuur een vergissing was, en dat de nieuwe vereniging zóóveel prijs stelt op samenwerking, zoowel met haar, als met de Nederlandsche afdeling der Oost-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw, dat in hare statuten een afzonderlijk artikel werd opgenomen, op die samenwerking doelende.

Het spreekt wel van zelf, dat die lust tot samenwerking wederkeerig is en zoolang „Moederland en Koloniën” nog geen eigen orgaan heeft, noodigt „Oost en West” haar en hare leden uit, om van ons blad gebruik te maken tot het bespreken van alle vraagstukken, die zij in het belang acht van Oost- en West-Indië. De afdeling 's Gravenhage vestigt de aandacht van het Bestuur der nieuwe Vereniging voor zijn vergaderingen, op de daarvoor zoo geschikte localiteit in Heerengracht 4. N. v. Z.

Suriname.

Een aanbevolen boek. — Van de hand van den heer I. R. THOMSON, onderwijzer aan de school voor M. L. O. te Paramaribo, is bij de „Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij” te 's Gravenhage, verschenen een zeer belangrijk werk, getiteld „Overzicht der Geschiedenis van Suriname”. Wij bevelen dit boek van 219 bladzijden zeer aan ter lezing, daar het kort en duidelijk een zeer goed overzicht geeft. Vooral voor de scholen van M. L. O. en van M. O. kan het van uitstekend nut zijn. Laat men toch de jeugd meer doen kennis nemen van hetgeen op het gebied van kolonisatie en kolonisering gedaan is door onze voorvaders.

De heer Thomson is een man, die steeds warm is opgekomen voor de kolonie, waar hij ruim 25 jaar werkzaam was. 17 Februari 1876 opende hij een school en bij de herdenking van zijn 25-jarige werkzaamheid, ontving hij van oud-leerlingen en autoriteiten vele bewijzen van hulde.

De aanbidding van een prachtig geschenk in zilver, vervaardigd in de fabriek van de Heeren VAN KEMPEN, van een porseleinen servies, de serenade hem gebracht en de vele bewijzen van dankbaarheid, zijn voor den schrijver zeker aangenaam, maar wij zijn overtuigd, dat het nog grooter voldoening voor hem zijn zou, indien het hem blijken mocht, dat zijn „overzicht” niet alleen in Suriname, maar vooral ook in Nederland gelezen wordt, opdat de belangstelling in de Kolonie moge toenemen. Het werk is opgedragen aan den in Suriname zooveel belangstellenden F. W. VAN EEDEN. Het werk geeft een overzicht van de Kolonie en hare bevolking, en behandelt de geschiedenis der Kolonie van 1492 af. Moge de wensch van den Heer Thomson, dat de Kolonie Suriname moge worden „een parel aan de Kroon van Nederland” door kennisneming van zijn werk worden bevorderd.

Toename der bevolking. — In 1900 zijn in de districten geboren 1068 kinderen, waarvan 552 van het mannelijk en 516 van het vrouwelijk geslacht. Gestorven in de districten gedurende 1900, 709 personen, waarvan 391 van het mannelijk en 269 van het vrouwelijk geslacht.

Een goede maatregel. — Blijkens mededeeling van den heer I. R. Wigman, Directeur van den Cultuurtuin, zal aan jongelieden, die dat verlangen en aan hen, die zich op den kleinen landbouw willen toeleggen, gelegenheid verschaff

worden om zich in den Cultuurtuin practisch te oefenen.

— Benoemd tot kommissie 3e kl. bij den actieven dienst der belastingen, de heer Th. W. GORTER, eervol ontslagen ambtenaar van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Spoorweg Mij. Het doet aangenaam aan te zien, dat ook in Suriname nog een toekomst is voor hen, die in Zuid-Afrika hun plicht deden. Al moet ontraden worden, dat velen naar Suriname gaan, omdat er voor velen geen plaats is, zoo mag toch de aandacht wel op Suriname gevestigd zijn.

Afdeeling Curaçao.

Tot onzen spijt zijn wij niet in de gelegenheid reeds in dit nummer een eenigszins belangrijk opstel te plaatsen over de kolonie Curaçao. Toch willen wij in dezen onzen eersteeling niet over die volkplanting zwijgen, waar reeds sinds een jaar een afdeling der vereniging bestaat.

Ofschoon onder den naam van „De West” met recht en Suriname en Curaçao zouden kunnen worden gerekend, dient echter niet uit het oog verloren, dat Curaçao en Suriname twee geheel afzonderlijke kolonies vormen.

Is Suriname een groot vast land, de kolonie Curaçao daarentegen bestaat uit zes verschillende eilanden, n.m. Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius, Saba en St. Martin (dit laatste slechts voor de helft, zijnde het andere gedeelte Fransch territorium). Het eerstgenoemde eiland is het grootste van de zes. Dat alleen telt ruim 30,000 inwoners op een oppervlakte van 480 □ K.M., terwijl de andere eilanden samen 530 □ K.M. oppervlakte hebben, waarop een bevolking van bijna 22,000 zielen. Een afstand van meer dan 1000 zeemijlen scheidt deze eilanden van Suriname en met die kolonie hebben zij trouwens zeer weinig gemeen.

Is Suriname altijd een landbouwkolonie geweest, de eilanden der kolonie Curaçao hebben door hun minder vruchtbaren bodem en droog klimaat voor den tropischen landbouwer nooit veel behoorlijken aangeboden en het was voornamelijk de handel, waarop de ingezetenen zich toeleiden. Als handelscentra zijn vooral St. Eustatius en Curaçao zeer bekend geweest, doch geen van beide eilanden heeft het lot kunnen ontgaan van zoovele plaatsen in West-Indië, die eens om hare groote welvaart bekend, door verplaatsing van haren handel thans in verval zijn.

Zeer moeten daarom geprezen worden de pogingen van den heer J. H. J. HAMELBERG, post-directeur op Curaçao, die meermalen blijken heeft gegeven van zijn warme sympathie voor de kolonie, om deze eilanden op te beuren uit den staat van diep verval, waarin zij verkeerden. Door artikelen in „Vragen v. d. Dag” en „Vragen des Tijds” vestigde hij — nadat men jaren lang zeer weinig van Curaçao had gehoord — weer de aandacht op die kolonie; door de oprichting aldaar van een geschiedkundig genootschap, waarvan de jaarverslagen met bijlagen hier te lande zeer gunstig werden gerecenseerd en eveneens door het vestigen van een tak van het Algemeen Nederlandsch Verbond, welks orgaan „Neerlandia” ook meermalen opstellen van de hand van den heer H. opnam, bracht hij hier te lande meer belangstelling in de kolonie en ook aan hem dankt onze vereniging de oprichting van een Afdeling „Oost en West” op Curaçao.

En der zaken, die de heer H. warm voorstaat, is de vestiging in de kolonie van de cultuur der sisal, een touwvezel produceerende plant, voor welke verbouwing klimaat en bodem onzer Curaçaosche eilanden bijzonder geschikt schijnen. Voorloopig werden zijne pogingen met een goeden uitslag bekroond, daar de Nederlandsche regering uit eigen beweging op de koloniale begroting een post uitrok voor proeven met de sisal-cultuur.

Het is ook door den heer H., dat wij hopen onzen lezers spoedig nadere bijzonderheden betreffende de kolonie Curaçao te zullen kunnen geven, maar vóór wij dit kort woord besluiten, willen wij toch de aandacht vestigen op het glóren van nieuw licht. De Vereenigde Staten van Noord-Amerika komen meer en meer tot de overtuiging, dat het Panama-Kanaal ook voor hen beter is dan dat in Nicaragua en op dit oogenblik worden er in Washington ernstige onderhandelingen gevoerd tusschen den gemachtigde van de Regering der Vereenigde Staten, den Columbiaanschen Minister van Buitenlandsche Zaken en de Panama-Maatschappij. R. C.

Een Museum te koop.

Uit het *Vaderland* nemen wij het volgende bericht over:

„Ter aanvulling van het bericht omtrent de voorstellen van B. en W. van Delft met betrekking tot de bibliotheek en de ethnologische verzameling der Indische Instelling aldaar deelt de „D. Ct.” nu mede, dat het de bedoeling van B. en W. is, behoudens goedkeuring van den Raad, overeenkomstig het bij den oud-hoogleraar-directeur van genoemde Instelling ingewonnen advies, de verzamelingen elk en bloc te verkoopen en daartoe gebruik te maken van de tusschenkomst van in genoemd advies genoemde personen.”

„Hoe heerlijk zou het zijn wanneer iemand van vermogen of eenige rijke Hagenaars te samen konden besluiten, om op dit fraaie Museum de hand te leggen en het in een geschikt lokaal te plaatsen, waar het zonder eenige verdere kosten met vreugde en toewijding door de Vereniging „Oost en West” zou worden verzorgd en door aanvulling verrijkt. Mocht iemand de uitvoering van zulk een plan mogelijk voorkomen, dan zal het Hoofdbestuur der Vereniging zeker wel willen medewerken, zooveel het kan, want ook voor het doel van „Oost en West”, de verspreiding van kennis onzer Koloniën onder het volk, zou het bij het houden van lezingen en voordrachten zoo uitmuntend kunnen dienen, terwijl het juist door de wijze, waarop het werd bijeengebracht, de grondslag zou kunnen zijn van de permanente tentoonstelling, die men hier wil stichten, om in Europa voor Indische kunstnijverheid een markt te vinden. Van de meeste der verzamelde voorwerpen toch is de herkomst nauwkeurig bekend en zal men ook den handelsprijs gemakkelijk kunnen te weten komen. E. v. Z.

Inhoud van Tijdschriften.

De Indische Mercurus van 12 Maart: Nederl.-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw.

Hoe een Liberia-koffie pulper ontstond. De Indische Tentoonstelling te Amsterdam. Huldeblijk van de Ingezeten van Banda. Caoutchouc en Getah Pertja. Een ziekte van den Ceara. Proefnemingen met de cultuur van suikerriet in Antigua.

Onderzoekingsmaatschappij van Mijngroonden ter Westerafdeeling van Borneo.

De Indische Gids van Maart: Vervanging van de gedwongen Koffieteel door

eene vrije volkscultuur; door F. Fokkens, Resident, tijd. Lid van de Algemeene Rekenkamer.

Eene veranderde inrichting van den waterstaatsdienst op Java; door E. Gerst.

Het rapport van J. C. van Eerde over de regeling der agrarische toestanden in West-Lombok; door v. S.

Varia; door v. S.: De controleur-grootvader.

Maandlijksche Revue van brochures en van Tijdschrift- en Dagbladartikelen: Mr. D. Fock over de wetgevende bevoegdheid der Staten-Generaal voor Ned.-Indië, in het *Vaderland*. — Het Algemeen Handelsblad over de benoeming of verkiezing van dessa-hoofden. — Vijfjaarlijkse economische verslagen, in het Algemeen Handelsblad. — Mr. C. T. van Deventer over de decentralisatieplannen, in *De Gids*.

Correspondentie Artikelen: De streep tot afscheiding van terreinen voor Katholieke en Protestantische zending; door P. Jansz. — De Heerendiensten bij den bouw der waterleiding te Salatiga; door Wong Tanie.

De onderwerping van Bantam, 1676—1684; door N. MacLeod. I.

Britsch Noord-Borneo; door H. Zondervan, I en II.

Financieel Overzicht.

Verzending O.-I. Mail.

Amsterdam, Nederl.,	29 Maart	12 April	11.20 's av.
Rotterdam, Lloyd,	22 Maart	5 April	11.30 's av.
Genua, Nederland,	26 Maart	9 April	11.30 's av.
Marseille, Lloyd,		2 April	6.30 's av.
Marseille, Fr. dienst,	23 Maart	6 April	7.30 vm.
Brindisi, Eng. dienst,	29 Maart	12 April	12.30 mid.
Napels, Duits. dienst,		1 April	12.— mid.

MAIL SURINAME.

Amsterdam, Nederl.,	31 Maart	15 April	11.15 's av.
Southampton, Eng.,		1 April	11.30 's av.
Suppl. verzending daags daarna			6.30 's av.; aansluiting niet altijd verzekerd.
St. Nazaire, Fr.,		8 April	8 Mei
			7.45 vm.

MAIL CURAÇAO.

Via Genua den 2n van elke maand, alleen op verzoek. Elken Dinsdag en Vrijdag 6.30 's av. via Southampton en Queenstown en New-York.

MAIL CONGO.

Antwerpen den 15n en den laatste van elke maand 7.20 's av. Lissabon den 3n en den 18n van elke maand 3.20 m.

MAIL CANARISCHE EILANDEN.

(Teneriffe.) Liverpool. Elken Maandag 7.20 's av. Southampton. Elken Vrijdag 7.20 's av.

Ondergeteekende

wenscht ^{Donateur-trice} Lid te worden van de Vereniging „Oost en West” tegen betaling eener jaarlijksche contributie van f _____ of door eene gift in eens van f _____

Handteekening en volledig duidelijk adres.

NB. Doorslaan wat men niet wil.

Abonnement voor niet-leden.

Ondergeteekende verklaart zich te abonneren op het orgaan „OOST en WEST” à f 2.— per jaar.

Naam:

Woonplaats:

Verzoeken dit biljet na invulling uitteknippen en aan de Uitgevers van dit blad, Haagpoort 4, den Haag te zenden.

ADVERTENTIËN.

Gemeub. Apartementen

Lange Voorhout No. 30.
Den Haag.

H. J. TEN HAGHUIS.

Grootste en Nieuwste
Sorteering

**HEEREN
HOEDEN**
in alle prijzen.

A. J. König Jr.,
26 SCHOOLSTRAAT 26.

JOH. H. HOPMAN,
MAGAZIJN ter MEUBELEERING
3 PRINSESTRAAT 3, Den Haag
over het Postkantoor.

COMPLETE MEUBELEERING van huizen en enkele vertrekken.
Modern en in stijl.
Eenvoudig en rijk bewerkt. Doch solide.

Administratie-Kantoor „Insulinde”.

Volgestort Kapitaal f 100.000.—

Prinsengracht 1087, Amsterdam.

Belast zich met: Het Administreeren en in bewaring nemen van fondsen en andere geldswaardige papieren. Het administreeren van alle roerende en onroerende goederen. Het koopen en verkoopen van Effecten en het uitvoeren van alle Beurszaken. Het geven van rentevergoeding in Rekening-Courant. Het nemen van gelden à deposito en het nemen en geven van gelden op prolongatie. Het wisselen van vreemd bankpapier en muntspécien. Het verzilveren van coupons. Het syndicateeren en emitteeren van solide Maatschappijen.

Telegram-Adres: INSULA. De Directie,

A. C. ENGELBERTS. J. SCHEUER.

Correspondent voor 's-Gravenhage:

K. J. THOMAS, K. Emmakade 99.

AU BON MARCHÉ - MODES.

Dames- en Kinderhoeden,
Voiles, Tulle, Linten, Bloemen, Veeren.
Wagenstraat 58, Den Haag.

Haagsche Assurantie-Compagnie

voor Brand enz. van 1805.

te 's-Gravenhage.

Kantoor Z. O. Buitensingel 245 b/h. Bezuiden.

Directeuren:

W. F. MASTENBROEK en C. W. VERSTEGE.

Commissarissen:

Mr. W. K. F. P. Graaf van BYLANDT.

Mr. J. G. GLEICHMAN.

A. J. H. VAN KAPPEN.

Zij wordt geleverd Steen- en Gruisvrij.
Is in het gebruik de goedkoopste.

Geeft veel hitte. Brandt zeer lang.

Prijs per H.L.

f 2.30.

C. AANDEWIEL,

Hofleverancier.

Kantoor SUMATRASTRAAT 145, DEN HAAG.

TELEFOONNUMMER 1014.

ZALEN TE HUUR

VOOR

VERGADERINGEN

DEN HAAG

Heerengracht 4.

POELIERDERIJ.

NIEUWSTRAAT 17. Telefoon 870.

Levering van alle soorten wild en gevogelte tegen de meest concurrerende prijzen.

Aanbevelend

H. C. LIEFTINCK.

INFORMATIE BUREAU

VOOR

Binnen- en Buitenlandsche Pensions.

Aanbevelenswaardige adressen van Pensions in de voornaamste plaatsen in Europa. Zeer aanbevolen voor families die minstens een week op de een of andere plaats wenschen te verblijven en liever niet hun intrek nemen in de veel duurere en meestal ongezellige Hotels.

J. P. KOCH & Co.,

125, LAAN van MEERDERVOORT,

's-Gravenhage.

J. K. v. Koessen,
KLEEDERMAKER,
Luthersche Burgwal 19, Den Haag.

Steeds voorradig een nieuwe sortering **Nouveauté's stoffen** waarvan de goederen tegen de navolgende prijzen geleverd worden:

Gekleed costume van af f 34 tot f 56	
Jaquet " " " 28 " 46	
Veston " " " 22 " 42	
Demi-Saisons " " " 16 " 30	
Winterjassen " " " 20 " 56	

Goed passende coupe en solide bewerking.

BARNSTIJN & ZONEN,
1e **WAGENSTRAAT 40**
DEN HAAG.
Het beste adres voor
HEERENHOEDEN.

A. A. KNUIJVER & ZONEN,
Gedempte Raamstraat 11-12,
's-**GRAVENHAGE.**
Hofleveranciers.

Nederlandsche Fabriek van **Borduur- en Passementwerken, Galonweverij à Jacquard, Photographiën en Teekeningen van Vaandels. Macconieke Artikelen** enz. worden franco ter inzage gezonden.

Zilveren Medaille Wereldtentoonstelling **PARIJS 1900.**

HAAGSCHE MUZIEK-HANDEL **ENDERLE en OOSTERVEEN**
HOFSPUI N°97. HOFSPUI N°97.

G. KERNER & Co.

PRIJSCOURANT
GRATIS en FRANCO.

MAGAZIJN van
Tapijten, Linoleum en Meubelstoffen.

Groote keuze. Concurrerende prijzen

Binnen- en Buitenlandsche Verhuizingen.

J. JANSSEN.
Behangerij, Stoffeederij en Beddenmakerij.

COMPLEETE AMEBULEERING.

Bericht de ontvangst der nieuwe **VOORJAARS COLLECTIËN.**

DEN HAAG,
Kepplerstraat 115
bij de Regentesselaan.

VLEESCHHOUWERIJ
A. J. PRINS,
Prins Hendrikstraat 129.
DEN HAAG.
levert voortdurend 1ste kwaliteit **RUND-, KALFS- en LAMSVLEESCH** tegen concurrerende prijzen.
Leverancier van de Vereeniging **OOST en WEST.**

Jac. W. F. BIEGELAAR,
31 Veenestraat 31.

Grootste en meest uitgebreide sortering
PARAPLUIES, PARASOLS, ENCAS
EN
Wandelstokken.
Steeds de laatste **NOUVEAUTÉS.**
Bekende lage prijzen.

„Rotterdamsche Lloyd”

14daagsche Maildienst op Nederlandsch-Indië, via MARSEILLE.

Naar Padang, Batavia, Samarang en Soerabaja en in doorvracht naar alle andere plaatsen in den Ned.-Ind. Archipel, die door de Stoomschepen der Kon. Paketvaart-Maatschappij worden bediend.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam:

23 Maart, Stoomschip „MERAPI”, Kapt. U. UDEMA.
6 April, Stoomschip „SALAK”, Kapt. J. SHARP.
De „Merapi” laadt direct voor Cheribon en Tagal.

EXTRA AFVAART:

Direct naar PADANG, JAVA'S NOORDKUST } 16 April SS. „Solo”,
en TJILATJAP } Kapt. W. ENGELSMAN.

De Agenten, Ruys & Co., Rotterdam en Amsterdam.
Courier dit Dubekart & Co., 's-Hage, Bazarstraat 40.

Gebr. TEN HOUTEN

Lange Houtstraat 4. Teleph. No. 926.

Slaapkamer-Ameublementen.

ENGELSCH LEKANTEN.

BEDDEN, DEKENS, MATRASSEN enz.

GEGARNEERDE WIEGEN en KINDER LEKANTEN.

Ledikanten voor Indië.

Behangerij.

Stoffeederij.

Fabriek „SIMANALAGI” Den Haag.
KEPPLERSTRAAT 138—144.

Ingrediënten voor de **INDISCHE RIJSTTAFEL**, als:

Samballans, Boemboc's, Atjars, Manisans, diverse Kruiden, Visch-Artikelen, diverse Keuken-gereedschappen.

Prima **HOLLANDSCHE TAFELZUREN**, Likeur „**LALIDJIWO**”
Diverse LIMONADE-SIROPEN.

Stoomvaart-Maatschappij
„Nederland”.

MAILDIENST tusschen Amsterdam en Nederl.-Indië.
(VIA GENUA).

Naar Padang, Batavia, Cheribon, Samarang en Soerabaya

en in doorvracht naar alle andere plaatsen in den Ned. Ind. Archipel, die door de Stoomschepen der Kon. Paketvaart-Maatschappij worden bediend.

SS. **Koning Willem III.** Kapt. D. J. DUINKER, **30 Maart.**
SS. **Prins Hendrik,** Kapt. S. TURFBOER, **13 April.**
Laadt ook voor **PANAROEKAN** direct.

EXTRA AFVAARTEN.

SS. **Ambon,** Kapt. G. A. ZEILINGA, **27 Maart.**

SS. **Soembawa,** Kapt. S. FENENGA, **6 April.**

Adres voor **LADING** en **PAKETTEN:**

Te Amsterdam: **VRACHTBUREAU** STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ „**NEDERLAND**” (Handelskade).

Te Rotterdam: **KUYPER, VAN DAM & SMEER** voor s.s. **Prins Hendrik** en **Ambon**, **HUDIG & BLOKHUYZEN** voor s.s. **Koning Willem III** en **Soembawa.**

Adres voor **passage:** Afdeling **Passagiersdienst**, Prins Hendrikkade 160, te Amsterdam en bij hare Agenten te 's-Hage, **CRANS & Co.**, Celebesstraat 40.

TOKO PADANG,
voorheen TOKO DAVIDSON, te Padang.

Heden ontvangen!

SALAK ASSIN, CANDARIA ASSIN, PETÉ ASSIN, REBOENG ASSIN.

BUSGROENTEN van **TIELEMAN** en **DROS.**

Vraagt **THUERÉ'S THEE.**

Aanbevelend, **J. VLEESCHDRAGER**, Zoutmanstraat 16a, Den Haag.

Meubelfabriek, Behangerij, Stoffeederij, Beddenmakerij,

Gebr. ROOS,

Roggestraat 4 en 12, Arnhem,

Intercom. Telefoon 242.

Speciale inrichting voor geheele meubilering van Huizen en Villa's.

Extra gunstige voorwaarden voor verhuring van Gemeubileerde Villa's en Woonhuizen.

Begroting en Prijscurant Kosteloos.

Franco verzending door geheel Nederland.

Enorme Keuze. Soliede Bediening. Goedkope Prijzen.

L. LANGE,
23 Wagenstraat, 's-Gravenhage,
TELEPHOON N° 659.

Sigaren in alle soorten en prijzen.
Doelmatige verpakking voor de tropen.
Specialiteit voor Export.

GRAND CHOIX D'APPAREILS POUR LA

PHOTOGRAPHIE

pour amateurs et accessoires pour la **PHOTOGRAPHIE.**

S. BOSMAN, Opticien et Graveur,

(Diplomé à divers Expositions).

HOOGSTRAAT 8, LA HAYE.

Unique Dépôt de **VERRES ISOMÉTROPIES** pour **LUNETTES** et **PINCENEZ.**

E WEKKER

(Coöperatieve Vereeniging).

HUISARBEID en **REFORM-KLEEDING.**

Zeestraat 31, Den Haag.

Bericht de ontvangst eener groote collectie **Koperwerk, Hoeker's Aardewerk, Matten, Manden, Friesch Houtsnijwerk** etc.

Vereeniging OOST en WEST
Afdeling 's-Gravenhage.

Bij de 3de Commissie **Bureau Heerengracht 4**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur, ook per brief, inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Een gewezen Boekhouder tevens Hofmeester in een Bataviasch hotel.

Jonge Dame ter waarneming van het huishouden en het oppassen van kinderen.

Een geschikt persoon voor Copieerwerk die vreemde talen verstaat.

Een gewezen Koetsier en echtgenoot, die huisbewaarders willen worden.

Een Dame die lessen geeft in Noorsch, Zweedsch, Duitsch en Italiaansch.

Een bekwame linnennaaster.

Een gewezen Ambtenaar, vroeger onder-officier der genie, heeft geen zittend werk.

Een door de Muziekschool gediplomeerde Jonge Dame die zanglessen geeft.

Een Artiëst, die zich voor het geven van teeken- en schilderles aanbeveelt ook naar de natuur.

Een beschaafde Dame op leeftijd die Engelsche en Fransche conversatieles geeft.

Jonge Dame voor Juffrouw van Gezelschap.

Jonge Dame, thans op een Fröbelschool geëmployeerd, voor lessen aan kinderen in O.I. Heeft kennis van muziek.

Een Jonge Dame, die als Kinderjuffrouw of voor gezelschap mee naar O.I. wil.

Gewezen Sergeant in W.I. voor portier, looper of huisbewaarder; kan ook copieerwerk verrichten.

De 's-Gravenhaagsche Boek- en Handelsdrukkerij voorheen Gebr. Giunta d'Albani.